

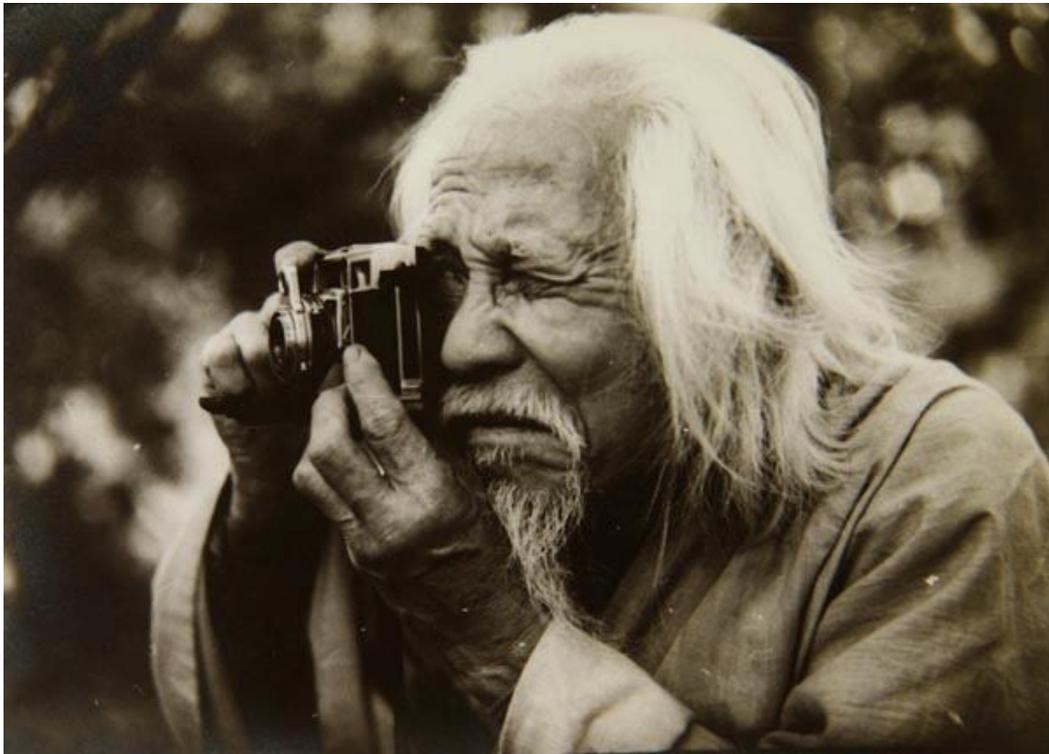
Đèn Trung Thu qua ống kính Võ An Ninh

(Les lampions de la Fête de la Mi-Automne vus par le photographe Võ An Ninh)

ĐINH Trọng Hiếu, JJR 1956

Cette année, la Fête de la Mi-Automne tombe exactement le 30 Septembre 2012, mais à Paris 13e notre Mairie la célèbre pendant plusieurs jours, jusqu'au 12 Octobre. Je ne m'étendrai pas sur l'origine de cette fête, ni sur sa signification, le travail d'un ami est en cours ; c'est en préparant la documentation, surtout iconographique, destinée à l'illustrer que l'idée m'est venue de mettre sous les yeux de nos lecteurs quelques images d'antan, dues au talent du grand photographe vietnamien Võ An Ninh. Juste un mot sur lui, on reviendra sur l'un de ses reportages, ultérieurement ; rappelons brièvement ici qui il est et ce qu'il représente pour les Vietnamiens.

Võ An Ninh, by Hà Tường, circa 1980

De son vrai nom Vũ An Tuyết, Võ An Ninh est né le 18 Juin 1907 à Hải Dương (Vietnam du Nord) et est mort à Saigon le 4 Juin 2009. Il a eu le temps de fixer sur sa pellicule non seulement les événements majeurs de notre pays, mais encore de faire ressortir la quintessence du paysage vietnamien. Rappelons seulement que plusieurs prix internationaux lui étaient décernés dès 1938, que ses quelques photographies publiées sur la grande famine de 1945 demeurent des témoignages historiques. Il nous a aussi fait rêver, grands et petits, sur la beauté de notre pays : brouillards à Sapa, paysages sublimes sur le Mont Yên Tử, soleil à travers la brume à Dalat... Néanmoins, peu de gens connaissent ses prises de vue à propos de la Fête de la Mi-Automne, aux environs des années 1940. Les voici, après quelques mots en vietnamien, si vous me le permettez.

Năm nay, Rằm tháng Tám nhằm đúng ngày 30 tháng 9 Dương lịch, nhưng ở Paris, Quận 13, thì mọi người và thị trường vui Tết Trung Thu suốt tuần, cho tới 12 tháng 10. Khởi nói, ai trong chúng ta không biết ý nghĩa hoặc nguồn gốc của ngày lễ đón trăng giữa độ thu, của cả người lớn lẫn trẻ em, nhưng chính vì đang thu thập tư liệu hình ảnh để gửi người bạn chuẩn bị sách viết cẩn thận, nên tôi nảy ra ý trình bạn đọc vài hình ảnh xưa về đèn đót đêm Rằm này, qua ống kính tài ba của nhà nhiếp ảnh Võ An Ninh, vào những thập niên 1940. Thiết tưởng không cần nhắc với bạn đọc người Việt : ai trong chúng ta không nghe danh Võ An Ninh, người cầm chiếc Zeiss Ikon thuần thực dọc thế kỷ 20, và ngay những năm 1938 đã đoạt nhiều giải thưởng quốc tế, người đã để lại bao tư liệu hình ảnh lịch sử về nạn đói năm 1945, và đã làm tâm hồn chúng ta rung động với sương mù trên Sapa, với ngọn lau trên đỉnh Yên Tử, với ánh nắng loe sau rặng anh đào, hoặc đồi thông Đalat... Nhưng có lẽ, ít người được thấy cái thế giới mộng mơ của tuổi thơ, lúc trăng lên cũng là lúc bao nhiêu chiếc đèn được thắp. Đằng sau đêm Trung Thu, còn là cái khéo tay của thợ thủ công nước ta : nhờ óc thẩm mỹ và bàn tay sáng tạo nên trong tâm trí chúng ta xiết bao âm hưởng khó quên. Một lần khác, sẽ còn nhắc đến nhiếp ảnh gia Võ An Ninh, lần này, xin hãy trở về với Sài-gòn thuở trước, hoặc Hà Nội đêm Rằm.

Thiếu nữ đang làm đèn (Sài-gòn). Confection des lampions par une jeune Saigonnaise.

Đèn hình voi gần Chợ Bến Thành và hình máy bay trước Chùa Tàu. Rêves d'enfants : un éléphant au milieu des nuages près du Marché, et avions miniatures, devant le Temple chinois.